

Priekšvārdi

Rakstu krājums „Valoda: nozīme un forma 7. Gramatika un saziņa” ir divu zinātnisku konferenču materiālu apkopojums 19 rakstu veidolā. 2015. gada 6. februārī notika Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rīkotā LU 73. zinātniskās konferences sekcija „Gramatika un saziņas situācija”, kurā 22 referātos tika diskutēts par dažādiem gramatikas jautājumiem mutvārdu un rakstveida saziņā. Rakstu krājumā ar saviem pētījumiem piedalās četru referātu autores – Lauma Šime, Madara Kalniete (Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte), Baiba Saulīte, Ilze Auziņa, Kristīne Levāne-Petrova (LU Matemātikas un informātikas institūts) un Ilze Zagorska (Tartu Universitāte, Igaunija).

2015. gada 28.–31. oktobrī Viļņas Universitātē norisinājās XII Baltistu kongress. Tajā ietilpa arī sekcija „Verba morfosintakse baltu valodās”, kurā tika nolasīti 22 referāti (sekcijas organizētāji – Andra Kalnača, Ilze Lokmane, Daiki Horigučī). Sekcijas mērķis bija kopīgas diskusijas par dažādiem baltu u. c. valodu savstarpēji saistītiem verba semantiskās, morfoloģiskās un sintaktiskās sistēmas aspektiem, to lomu teikuma struktūrā. Īpaši jāuzsver, ka verba gramatiskās kategorijas un dažādas ar tām saistītās nozīmju grupas, to semantika un paradigmātika tradicionāli ir bijis īpašs valodnieku intereses objekts baltu valodās gan sinhroniskā, gan diahroniskā aspektā. Mūsdienu valodniecībā par šiem jautājumiem ir liela interese arī tipoloģiskā un kontrastīvā aspektā, jo baltu valodu fakti sniedz ļoti interesantu materiālu arī mūsdienīgu lingvistisko metožu izmantojumā un tipoloģiskā valodu sastatījumā. Vienlaikus verba formas un to funkcijas plašāk analizējamas arī visa teikuma semantikas un struktūras kontekstā, īpaši tas attiecas uz baltu valodu divdabju sintaktisko semantiku un funkcijām teikumā.

Rakstu krājumā „Valoda: nozīme un forma 7. Gramatika un saziņa” iekļauti 14 pētījumi, kas tapuši, balstoties uz XII Baltistu kongresa sekcijas „Verba morfosintakse baltu valodās” referātiem, rakstu autori – Eiko Sakurai (*Eiko Sakurai*, Tokijas Svešvalodu universitāte, Japāna), Marja Leinonen (*Marja Leinonen*, Helsinku Universitāte, Somija), Daiki Horigučī (*Daiki Horiguchi*, Ivates Universitāte, Japāna), Dens Dimiņš (Islandes Universitāte, Reikjavīka, Islande), Regīna Kvašīte (*Regina Kvašytė*, Šauļu Universitāte, Lietuva), Benita Rjaubiene (*Benita Riaubienė*, Viļņa, Lietuva), Svetlana Polkovņikova (Daugavpils Universitāte), Iveta Pūtele, Anita Butāne, Agita Kazakeviča (visas – LU Latviešu valodas institūts), Kristīne Levāne-Petrova (LU Matemātikas un informātikas institūts), Vita Kalnbērziņa, Ilze Lokmane un Andra Kalnača (visas – LU Humanitāro zinātņu fakultāte).

Krājumā ietverts arī viens atsevišķi tapis kontrastīvs pētījums par latviešu un ķīniešu valodas telpiskajām adpozīcijām, autore – Marija Nikolajeva (LU Humanitāro zinātņu fakultāte / Pekinas Svešvalodu universitāte, Ķīna).

Rakstu krājums „Valoda: nozīme un forma 7. Gramatika un saziņa” būs noderīgs ne tikai kā mūsdienīgas valodniecības teorijas izmantojuma avots, bet arī kā mācību līdzeklis dažādos latviešu, vispārīgās valodniecības u. c. studijuursos.

Krājuma sastādītāji pateicas visiem autoriem par ieguldīto darbu rakstu sagatavošanā, redkolēģijas un pieaicinātiem recenzentiem par ieteikumiem publikāciju pilnīgošanā. Īpaša pateicība pienākas LR Izglītības un zinātnes ministrijai, Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātei un Latvistikas un baltistikas nodaļai, kā arī LU Akadēmiskajam apgādam.

Andra Kalnača, Ilze Lokmane, Daiki Horiguči,
Krājuma „Valoda: nozīme un forma 7. Gramatika un saziņa”
sastādītāji un redaktori